

Les tensions entre els negres i la policia continuen en ciutats com Baltimore.

MÓN

El foc i el combustible

Què poden aprendre els Estats Units d'un home blanc mort sobre la decadència dels barris marginals?

© The Economist

Joves negres als carrers de nit, files de policies antidisturbis, cotxes en flames, botigues saquejades, els tòpics de l'endemà al matí de la convivència: les escenes recents de Baltimore en recorden d'altres de similars succeïdes a Ferguson, a l'estat de Missouri, el 2014, a Cincinnati el 2001, a Los Angeles i a diverses ciutats el 1968.

Els aldarulls de Baltimore van esclatar per la mort de Freddie Gray, un home negre, mentre estava detingut. Però la causa subjacent era molt més complexa. Wali Uqdah, funcionari de presons jubilat de la ciutat, diu: "És una

acumulació d'hostilitat. No es tracta només d'un incident; és com si deixes una olla al foc i te'n vas, al final s'escalfa tant que vessa. No hi ha feina, ni ingressos, ni bones escoles..."

Molts nord-americans tenen un sentiment confús de culpa quan s'adonen dels problemes dels barris negres pobres, i no tenen clar si la persistència de la delinqüència i la pobresa en aquests llocs, vist de manera enrevessada, és culpa seva o de la gent que hi viu, i tampoc no saben amb seguretat què s'hi pot fer. D'una banda, veuen que de vegades la policia és racista. De l'altra, s'adonen que les tensions entre els negres i la policia continuen en ciutats com Baltimore, que tenen un alcal-

de negre, un cap de policia negre i en què la gran majoria dels agents també són negres. Poc després dels aldarulls, sis policies van ser acusats de maltractar Freddie Gray, amb càrrecs d'assassinat de segon grau. Tres dels agents eren negres.

Aquest any se celebra el cinquantè aniversari d'un intent valent i polèmic d'explicar què havia anat malament als barris marginals dels Estats Units: *The negro family: the case for national action* ("La família negra: un cas per a l'acció nacional"), de Daniel Patrick Moynihan, que va treballar a les oficines del Departament de Treball, plantejava dos grans arguments. Primer, que els efectes persistents de dos segles d'esclavitud havien minat la família negra; en aquell moment, el 25% dels nadons negres naixien de mares solteres. I segon, que la inestabilitat familiar era l'arrel de molts altres problemes, des de la criminalitat a la pobresa.

Cinquanta anys després, els afroamericans encara obtenen mals resultats en molts dels indicadors de l'èxit i presenten els senyals de perill que preocupaven Moynihan. Si fossin un país separat, tindrien una esperança de vida més baixa que Mèxic, una taxa d'homicidis més alta que la Costa d'Ivori i una proporció més elevada de ciutadans entre reixes que cap altre indret del món. I tanmateix, en general, els Estats Units tenen la població més rica i de més èxit d'origen afroamericà que el món hagi vist mai.

Els Estats Units també són molt menys racistes que en temps de Moynihan, quan el matrimoni interracial encara era il·legal en dinou estats. Ara hi ha un president negre, que va guanyar més vots de ciutadans blancs el 2008 que John Kerry, un demòcrata blanc, el 2004. La sol·licitud del cens avui dia permet identificar-se com a blanc i negre. El 2010 més de dos milions ho van fer, trencant el mur més gros de la història nord-americana amb un cop de bolígraf.

Tanmateix, si poséssim al dia l'informe de Moynihan també hauríem de reconèixer la presciència d'aquell irlandès. La proporció de nadons afroamericans nascuts fora del matrimoni gairebé s'ha triplicat des del 1965, fins a un 71%. Si bé la taxa de criminalitat ha disminuït en tot el país les dues darre- →

ALDARULLS A BALTIMORE. Les escenes recents de Baltimore en recorden altres de similars succeïdes a Ferguson, el 2014, a Cincinnati el 2001, a Los Angeles i a diverses ciutats el 1968.

→ res dècades, fet que genera dubtes sobre el lligam que establia Moynihan entre progenitors solters i trastorns, els afroamericans encara tenen una probabilitat vuit vegades més alta que un blanc de morir assassinats i set vegades més de cometre un assassinat, segons l’FBI. Increïblement, un terç dels homes negres que estan a la trentena han estat a la presó. Els negres també tenen menys probabilitat de graduar-se a la universitat que els blancs i tenen menys mobilitat social.

Els historiadors tenen dubtes entorn de la connexió establerta per Moynihan entre l’esclavitud i la fragilitat de la família negra, però ara molts la comparteixen. “L’explicació òbvia sembla que és la correcta”, diu Orlando Patterson, de Harvard, que assenyala que tot grup de població negra d’Amèrica té proporcions baixes de famílies amb dos progenitors. “Si un grup ha viscut moltes generacions en què no se li permet tenir una relació, en què no ha tingut dret de custòdia sobre el seu fill o el seu espòs i els membres de la seva família poden ser venuts, això té conseqüències”, diu Patterson. Tanmateix, els esdeveniments del segle XIX no expliquen per què les famílies negres s’han dividit més a partir dels anys seixanta ni per què les famílies blanques ara tenen taxes de naixements fora del matrimoni tan altes com les de les negres, que tant van alarmar Moynihan l’any 1965. L’esclavitud pot ser que fos l’inici de la dissolució de la família negra, però hi ha d’haver alguna cosa que ho hagi accelerat.

Com que el declivi a escala nacional de casaments va començar aproximadament al mateix temps dels programes Great Society de Lyndon Johnson, hi ha qui argumenta que les prestacions socials en són el culpable. Els social-conservadors es queixen que per a moltes famílies el xec de benestar social ha substituït l’home que duia un sou a casa, i l’ha tornat superflu. Encara pitjor, les mares que troben parella

sovint són penalitzades, ja que afegir uns ingressos a la família fa que tota mena de beneficis dependents del nivell de recursos els siguin retirats. Tanmateix, els estudis que analitzen com el matrimoni varia entre Estats amb diferents normatives amb relació a qui té dret al Medicare, un dels programes més grans dels que estan supeditats als recursos, no hi han trobat cap relació. “Jo no diria mai que les prestacions socials no hi tinguin cap influència”, diu Isabel Sawhill, de Brookings Institution, un *think tank*, “però no és la raó principal”.

Els analistes d’esquerres argumenten que la descomposició de la família negra és, en gran part, conseqüència dels salaris a la baixa dels treballadors negres no qualificats, fet que els fa menys atractius com a parella. Però això també és només una explicació parcial. Quan els ingressos pugen, els nord-americans de tota classe tenen més probabilitats de casar-se. Però fins

i tot tenint en compte aquest fet, les famílies negres tenen un aspecte diferent de les blanques. Les dones negres amb estudis superiors tenen gairebé la mateixa probabilitat de ser mares solteres que les dones blanques que només tenen l’ensenyament secundari. La bretxa entre famílies blanques i negres només desapareix un cop el llinard d’ingressos de les famílies negres sobrepassa els 200.000 dòlars per any: una petitíssima minoria.

Una altra explicació del baix nombre de casaments entre els afroamericans és que molts homes negres estan “desapareguts”, bé perquè han mort o perquè són a la presó. Per a cada cent dones afroamericanes no empresonades d’entre 25 i 54 anys, només hi ha vuitanta-tres homes, segons *The New York Times*. En el cas dels blancs, la proporció és de cent a noranta-nou: és a dir, amb prou feines hi ha cap bretxa.

Kathy Edin, de la Universitat John Hopkins, va entrevistar centenars de

La majoria d'afroamericans que passen dificultats són els hereus de dues grans migracions internes. La primera, de sud a nord al començament del segle XX, va portar gent al delta del Mississippí, que ara és la part més pobra del país. Més recentment, s'ha produït una segona onada migratòria, de ciutats del nord a ciutats del sud. Durant les dues últimes dècades, Georgia ha atret més emigrants negres que cap altra ciutat. Aquest èxode menor ha causat que molta gent quedés en espais altament segregats de les ciutats del nord, com a l'oest de Baltimore, on hi ha un 96% de negres. Tot i viure en alguns dels indrets amb una pitjor educació del país, els afroamericans són, de tots els grups ètnics, els que tenen una probabilitat més baixa de sortir-ne.

Aquests barris abandonats –en trobem a Milwaukee, Detroit, Filadèlfia, Washington, Nova York, Chicago i desenes d'altres ciutats– són llocs on els immigrants negres van ser col·locats de qualsevol manera a mitjan segle XX a través de polítiques d'habitatge racistes. Baltimore va ser la primera ciutat que va formalitzar la segregació per raça, però aviat d'altres van fer el mateix. El 1942, mentre els *marines* negres es preparaven per anar a la guerra, el 84% dels nord-americans blancs afirmaven en les enquestes que “a les ciutats hi hauria d'haver barris separats per als negres”. *De iure* ara la segregació racial és cosa del passat i *de facto* ha disminuït des del 1970. Però no ha estat equitativament: en una escala en què el 0 significa que els negres estan distribuïts equitativament i el 100 que viuen de manera totalment separada, Milwaukee obté una puntuació de 82, Nova York 78 i Chicago 76. Tot valor per sobre de 60 és elevat.

Dante Washington, un nadiu de Baltimore d'uns 30 anys, va créixer en un d'aquests llocs, en una casa que la seva mare va heretar de la seva àvia en un barri on, quan es ponien el sol, començaven els troteigs. Ell recorda que una nit era a l'habitació, va sentir trets a fora però no es va preocupar de mirar. L'endemà al matí va descobrir que havia mort el germà del seu millor amic. Un altre amic va ser assassinat en una pista de bàsquet sense que se n'aclarissin els motius. Washington es va graduar a la universitat i ara treballa d'editor

en un barri residencial de la ciutat on hi ha un concessionari Lexus i on els gossos lladren i no grunyen.

Les històries com la seva són molt poc habituals. Karl Alexander i els seus companys de la John Hopkins van estudiar 790 nens de sis anys que van entrar a les escoles públiques de Baltimore el 1982, i en van fer el seguiment durant vint-i-dos anys. Dels nens que al principi eren a la cua, en famílies amb ingressos baixos en què els pares acumulaven, en conjunt, deu anys d'ensenyament escolar, només un 4% ha anat a la universitat.

La casa que l'àvia de Dante Washington va llegar a la seva mare ara té set propietats tapiades. A l'oest de Baltimore, han desaparegut blocs sencers: es veu un arbre que ha crescut dins d'una casa a través de les finestres sense vidres dels pisos més alts. Moltes cases no tenen cap valor o, si es deuen factures tributàries, encara menys. En tota l'àrea hi viuen 62.000 persones (en una pròspera àrea metropolitana de 2,7 milions). La taxa d'assassinats és de 97 per 100.000, vint vegades la mitjana nord-americana.

La bretxa entre els salaris de les famílies blanques i negres és força gran. La diferència de patrimoni encara ho és més: el 2013 una família blanca mitjana tenia uns actius nets de 142.000 dòlars; una família negra mitjana tenien uns escassos 11.000 dòlars. La diferència de patrimoni gairebé sempre és dues vegades superior a la dels ingressos, ja que qui més guanya ho té més fàcil per estalviar. Per a les llars negres, això sovint es veu incrementat per l'absència d'un pare. Una família monoparental amb els mateixos ingressos que una de dos progenitors és probable que gastí una part molt més gran dels estalvis en atenció als infants.

Estalviar és extremadament difícil en aquestes circumstàncies, per això a les famílies negres els costa més comprar una casa que a les famílies blanques amb els mateixos ingressos, i també per això els estudiants universitaris negres acumulen uns deutes més elevats. Prop del 60% dels estudiants negres encara no ha acabat una carrera de quatre anys després de sis anys d'estudi, comparat amb un 37% dels alumnes blancs. Alguns no es poden permetre els llibres de text o els bitllets de tren, o han d'ocupar-se d'un germà o →

mares solteres de barris marginals. Moltes li van dir que tenir un fill era una manera de trobar un objectiu a la vida i (tenien l'esperança) de trobar parella. Per als homes amb qui va parlar, la paternitat era un motiu d'orgull. Per als infants d'aquestes unions, això pot ser una escassa consolació.

Créixer en una família monoparental fa la vida més difícil per a la majoria de nens. L'estudi Famílies Fràgils, dirigit per les universitats de Princeton i de Columbia, que analitza la situació dels infants nascuts de mares solteres, ha tret a la llum que el 30% han tingut dues o més figures paternals a casa seva abans de fer cinc anys. Prop del 40% de les llars en què hi ha mares solteres són pobres; en el cas de famílies amb dos progenitors, la proporció és del 9%. Aquestes xifres, que deixen els infants negres en una situació precària, encara són pitjors si tenim en compte els llocs on viuen les famílies negres. I en això no hi ha res d'aleatori.

EDUCACIÓ. Prop del 60% dels estudiants negres encara no ha acabat una carrera de quatre anys després de sis anys d'estudi, comparat amb un 37% dels alumnes blancs.

ment més quan tenien vint anys. Això era aplicable només a infants que havien sortit dels barris pobres abans dels tretze anys: en els nens més grans no s'observaven beneficis més endavant. Més recentment, Baltimore va perdre un cas d'habitatges oficials similar al de Chicago i, el 2005, va oferir vals a 7.000 famílies per anar a viure en d'altres zones de Maryland. Encara hi són, i tres quartes parts dels seus fills van a escoles millors, diu Stefanie Deluca, de la Universitat John Hopkins. Tanmateix, com que donar un bitllet d'or a totes les famílies negres costaria uns 30.000 milions de dòlars l'any, els qui es queden als barris altament segregats hauran d'estalviar per sortir-ne.

Probablement, el Govern no hi pot fer gaire res per ajuntar famílies trencades. Però les ciutats podrien canviar la manera de funcionar de les seves forces policials, com ja han fet Los Angeles i Nova York. Els fiscals i els jutges podrien explorar alternatives als empresonaments massius. Els sistemes educatius podrien donar als pares més opcions, de manera que els seus fills poguessin defugir escoles amb deficiències. Tot això i molt més podria aportar petites millores que, combinades, representarien un pas endavant més gran. ●

Traducció d'Arnau Figueras

→ treballar per ajudar la família. “Al principi vols ser policia o metge”, diu Washington. “Però al final només vols poder menjar l'endemà”.

Què passaria si els afroamericans dels pitjors barris tinguessin l'oportunitat de traslladar-se i sortir-ne? El 1966 la ciutat de Chicago va ser portada als tribunals perquè havia construït tots els habitatges de protecció oficial en zones on només vivien negres. Com a compensació, va oferir vals a 7.500 famílies perquè es traslladessin a parts més agradables (i amb més blancs) de la ciutat. Els estudis asseguren que entre quinze i vint anys després les famílies encara vivien als nous barris i que els seus fills anaven a escoles millors i tenien millors resultats que els qui s'havien quedat.

Després dels aldarulls de Los Angeles del 1992, el Govern federal va intentar copiar aquell pla en altres ciutats. Fins fa poc, els resultats es consideraven decebedors. Els qui havien sortit d'habitatges de protecció oficial en llocs marcats per la criminalitat presentaven unes taxes més baixes de diabetis que els qui s'hi havien quedat, i les mares que s'havien traslladat mostraven un increment de felicitat similar als efectes del Prozac, un antidepressiu. Malgrat tot, els infants no obtenien millors resultats i les mares no aconseguien feines més bones.

En un article publicat aquest mes, Raj Chetty i els seus companys de Harvard han tornat a analitzar les xifres i han descobert que els nens que s'havien traslladat guanyaven considerable-

@monicaoltra
Candidata a la presidència

coalició
compromís

Mónica
#ambValentia

**La teua
Presidenta.**